

Ціна 50 пф.

РІДНА ЦЕРКВА

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ
ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНИЙ ЖУРНАЛ

RIDNA CERKWA — Ukrainisches Orthodoxes Kirchenblatt

PIK XI

КВІТЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1962

Ч. 50

Великоднє Архиєпартиєське Послання Високопреосвященнішого Митрополита Ніканора

ДО ПРЕОСВЯЩЕННИХ АРХИПАСТИРІВ, ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА І ПОБОЖНИХ
ВІРНИХ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

«Але очі їх були задержані, що вони не
пізнали Його» (Лук. 24, 13-31)...

Вечоріло. Курною каменистою дорогою поспішають до Еммаусу два Апостоли: Лука і Клеопа. На обличчях їх смуток і розгубленість, а в серці — неспокій. Учителя їхнього замордовано. А жінки, що були на гробі, оповідають, що воскрес Він. О, коли б воскрес!.. Коли б Його ще побачити!

А Христос, у вигляді подорожнього, вже тут з ними... «Чому ви сумні такі і про що так змагаетесь?» — питає. — «Як? Ти йдеш з Єрусалиму і нічого не знаєш? Хіба не чув ти, що сталося? Учителя нашого Ісуса Назарянина, що пророк був, могутній словом та ділом перед Богом і людьми, старшини наші засудили на смерть та розп'яли, немов якогось злочинця! Ми ж надію покладали, що Він визволить Ізраїля. А ото — деякі з наших жінок, що були на гробі, тіла Його не знайшли. Тільки бачили Ангела, який оповів їм, що Учитель наш знову живий»...

І почав промовляти до них Подорожній та навчати з Пророків і Писання, що так і належало Христу перетерпіти й увійти в славу Свою... Захоплені мовою Подорожнього, не зауважили Апостоли, що й ніч наступила, а вони вже в оселі своїй. Запрошують вони й Супутника спочити з дороги та заночувати з ними. Він погодився. І ось, сталося, коли був Він з ними вже за столом, — узяв Він хліб, поблагословив, переломив і подав їм. У них же **відкрилися очі** і пізнали вони Учителя свого. А Він став невидимий, зник... «І чи не палало ж серце наше, як промовляв Він до нас у дорозі»... — тільки й спромоглися вони промовити.

Як часто, Дорогі Друзі мої, і ми маємо «закриті очі» та Спасителя нашого не пізнаємо! І святих слів Його не чуємо, і з Ним не перебуваємо, і за покликом Його не йдемо. Він завсіди з нами, бо прирік, що «буде з нами до кінця віку» (Матф. 28,20). Для Нього нема перешкод, щоб прийти до нас. Воскресаючи, через запечатаний камінь пройшов. До учнів у світлицю через замкнені двері увійшов. Для Нього нема ні «залізних заслон», ні в'язничних мурів, ні дротяної загорожі, ні озброєної варти, ні тундр сніговійних... Хочемо Його бачити? «Прийди й подивися», — сказав Апостол (Іоан. 1,46). Сам Христос навчає нас, що робити, щоб Його побачити. «Хто має заповіді Мої і виконує їх, той любить Мене, а хто Мене любить, того й Я полюблю і **явилюся йому Сам**» (Іоан 14,21). Він Сам приходить до тебе, Брате, у св. Тайні Причастя, дає тобі спожити Тіло Своє і випити

Крови Його, щоб сполучитися з тобою на життя вічне (І Кор. 11,24). Приходь же й ти до Нього! Тільки стережися приступити до Вечері Його в брудній, гріхом заплямленій одежі (Матф. 22,11). Бо візмуть тебе й кинуть у «тьму кромішню, де плач і скрегіт зубів» (Матф. 22,13).

Чи хочеш **почути** Христа? Слухай! Він промовляє до тебе словами св. Євангелії: «Прийдіть до Мене, всі струджені й знеможені, і Я заспокою вас. Візьміть ношу Мою на себе й начіться від Мене, бо Я тихий і смирний серцем, і знайдете спокій душам вашим. Во ярмо Моє любе і тягар Мій легкий» (Матф. 11,28-30). Не погордуй Його закликом. Пізнавай Його в науці Його, виконуй заповіти Його й докажи любов свою до Нього! То й тобі пошле Він радість та благодать Духа Святого, яку послав Він Апостолам по воскресінні Своїм. Во ж Він і воскрес, щоб нам Оселі свої Небесні приготувати (Іоан. 14,3). Увійди ж чистим у радість Господа свого. Христос воскрес і кличе тебе до Себе!

Воїстину, воскрес єси, Господи! І ми, разом з Народом нашим обездоленим, в надії на спасіння, Твоїму святому Воскресінню поклоняємося. В цей вічно радісний і урочистий День, шлю я Вам, Друзі мої, мій Великодній привіт: Христос Воскрес! «Благословення Господне і любов моя нехай буде з Вами всіма у Христі Ісусі» (І Кор. 16,23-24). Христос Воскрес!

† Митрополит НІКАНОР

Карлсруе, Великден Р. Б. 1962

П О Д Я К А

Усім Високим Українським Установам й Організаціям та Вельмишановним Особам, які з приводу 20-річчя моого Архиєпартиєського служіння ласкаві були надіслати мені привітання, — цією дорогою складаю мою найсердечнішу подяку.

† Митрополит НІКАНОР

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Високопреосвященніших Митрополитів, Архиєпископів, Єпископів і Всесчене Духовенство Української Православної Церкви, всіх наших Шановних Співробітників, Передплатників і Читачів вітаємо з величим святом Воскресіння Христового.

Редакція і Адміністрація «Рідної Церкви»

Д. Святої Гірський

НАДІЯ ВОСКРЕСІННЯ

Христос воскрес! І в серці знов
Незгасна жевріє надія,
Свята, як праведна любов,
І скорбну душу мою гріє.
Живе встає в надії тій
Солодким спогадом минуле,
Якого її ви ще не забули,
Читачу православний мій.
Встають ті свята Великодні,
Коли з їх радістю пісень
Сдналась радість всенародня,
Вкраїни воскресіння день;*)
Коли співав, радів наш край,
Усюди в рідному околі
Вславляла Пасху пісня волі,
І Київ рясно цвів, як май;
Коли всі дзвони скрізь лунали,
Всміхалася її небесна твердь
І з нами враз вона співала:
«Христос воскрес, погибла смерть!»

Великі бо вершились дії
В ті дні, наші мученик народ
Вставав з неволі, із негод,
Скидав тяжке ярмо Росії
Тож цей Великдень був для нас
Подвійно радісний, веселий,
Тому святковий людський глас
Сповняв усі міста і села.
В тім гласі чулася хвала
Борцям за щастя і свободу,
Пророків нашого народу
Вславлялись праведні діла,
Вславлялись подвиги священні
Тих самовідданіх мужів,
Що торували путь спасення
До пожаданих волі днів,
До заповітної мети;
І в спільнім тім хвалебнім чині
Бриніла слава Україні:
«Христос воскрес — воскресла її ти!»

I кожен, в серці хто ховав
Вкраїну матір, як святиню,
В ті дні для неї будував
Свій храм — державности твердиню.
Ta знову прийшов одвічний враг...
I сум, сумніший від подзвіння,
Повив те наше воскресіння,
Повив кривавий глум і жах...
Нова Голгота!.. Боже правий,
Чи то коли пізнає світ,
Що Україну кат лукавий
Вже розпинає сорок літ?!.
Тому я нині, як щорік,
Дні Пасхи Божої святої
Стрічаю з радістю її журбою,
Гамуючи відчуваю крик.

Але надія не вмира.
Моя Вкраїно благочесна,
Прийде сподівана пора,
Христос воскрес — і ти воскреснеш!

Воскреснеш страднице! Впаде,
Розвалиться тюрма народів,
Той гріб твоїй і їх свободі,
Кінець їого таки прийде.
Прийде, бо правда її сила духа
І жадоба волі не умрутъ,
Вони живі, і з-під обуха
В свою годину повстають.
Як грім, спаде година та
На царство глуму, пут і крові,
Де зганьблено її ім'я Христове
І Церква знищена свята.
Спаде. І воля довгоождана
Осся край — юдолю бід,
І заспівають їй: «Осанна!
Благословенний твій прихід!»
У Києві, на княжих горах,
І все Печерське і Поділ,
І всі громади міст і сіл
Ту волю славитимуть гором:
«Благословен Христос всякачас!
У благості Своїй небесній
Він тілом хрест терпів за нас.
Христос воскрес — і ми воскресли!».

*) Мова про Пасху Христову на Україні 1917 р.

Прот. Ф. Л.

З ВЕЛИКОДНІХ ПІСНОПІНЬ

І знову День Великий — Воскресіння —
Похмурі дні сучасні оживив!
«Господня Пасха!» — так благовістить створіння:
«Христос від смерти до життя нас перевів».

Тому, Брати, серця очистьмо всі
ї пісні співаймо Великодні!
Нехай, нехай усе святкує на землі,
бо справді радість велия сьогодні!

Прийдіть же всі піття нового
з нетління джерела напишись,
сьогодні навіть пекла глибини сумного
спроможні сяйвом освітитись.

Оточ устаньмо вранці-рано,
щоб привітати «Нетлінного у тлінні»
і Святої всіх свят віддатъ пошану,
бо тільки в Нім є світові спасіння!

Є. Н. Чигиринський

Українська Православна Церква в 1941-1943 роках (III)

VII. Вище Церковне Управління

Розвиток церковного життя став конче вимагати організаційно-адміністративної одиниці, яка б об'єднувала церковну працю й керувала нею. Тому 1 квітня 1942 року було заложено при Архиєпископові Ніканорові Вище Церковне Управління, що складалося, як з ядра, з роз'язаної владою Української Церковної Ради та було доповнено фаховими силами. Поділялося Вище Церковне Управління на чотири відділи: Адміністративний, Освітній, Юридичний і Господарчий з підвидділами при них.

Адміністративний відділ провадив: організацію церковного життя, облік парафій, церков і духовенства, призначення, переміщення й звільнення священно-церковнослужителів. Освітній відділ мав керувати справою навчання релігії й проповідництвом, дбати про справи видавничу й церковно-бібліотечну, уряджувати церковно-навчальні заклади, провадити місіонерську діяльність та призначувати місіонарів-благовісників. Судовий відділ мав провадити слідство й суд над духовенством за порушення церковної дисципліни, контролювати й ревізувати церковні установи та захищати правові інтереси Церкви й її установ та працівників. Господарчий відділ мав провадити церковно-господарчі справи та засновувати виробничо-торговельні заклади для виробу й продажу церковного устатковання. На чолі кожного відділу стояв відповідний радник. Усі відділи обслуговувала загальна канцелярія, на чолі якої стояв керівник справ, рівнорядний з радниками.

VIII. Пляни й завдання

Кожний відділ укладав план своєї праці й по затвердженю його Вищим Церковним Управлінням переводив його в життя. Так, Адміністративний відділ поставив перед собою першим завданням — унормовання церковного життя в Києві й на провінції. Для цього визначено мережу благочиній, відповідно до адміністративного поділу районів, й обрано найвидатніших священнослужителів на благочинних. Благочинні мали виявити: а) кількість діючих парафій і дати характеристику їх (кількість дворів, стан храмів, устатковання, наявність Антимінса, церковного одягу, Богослужбового посуду та книжок), б) виявити кількість вільних парафій і потреби їх. У зв'язку з тим благочинним було доручено: а) перевести персональну реєстрацію всіх підлеглих священнослужителів з належним оформленням їх (заява про приєднання, життєпис, затвердження та присяжний лист), б) виявити на місцях кандидатів, для розміщення й відрядити їх до Києва з відповідними рекомендаціями та ухвалами парафій, в) визначити розмір щомісячних внесків на церковні справи з оформленен-

ням цього постановами Парафіяльних Рад. Благочинні повинні були переводити регулярну перевірку стану церковного життя на місцях через об'їзд відповідних районів та свої спостереження подавати в стандартній формі щомісячних звітів.

Господарчий відділ згідно з пляном організував різні галузі господарства, потрібні для В.Ц.Управління, а саме: їдалню, склад, гуртожиток, транспорт, майстерні й крамниці (свічкові, книжкові, устатковання церковного). Господарчий відділ провадив також загальну бухгалтерію В.Ц.Управління, облік його майна й урухомлював виробничо-торговельні церковні заклади. Для керування ремонтом, віdbудовою та новим будівництвом храмів виділився з Господарчого відділу окремий Архітектурно-художній відділ. В його обов'язки входило: складати проекти та кошториси на будову й ремонт церков, виконання будівельних робіт, складання технічних звітів В.Ц.Управління, охорона архітектурних пам'яток, догляд за розписом храмів, постачання проектів ікон, іконостасів, відповідно-стильових річей Богослужбового ужитку та інше.

Судовий відділ був змушений застосовувати свої санкції вже з першого початку церковної праці в випадках несубординації й нафіть зловживань з боку господарчого апарату при парафіях. Але найбільш діяльності виявив Судовий відділ в справі зносин В.Ц.Управління з окупаційною владою, клопотань і оформлення дозволів на Пастирські курси, видання Богослужбових книжок, відкриття церков та інше.

IX. Освітній відділ

Найбільшу активність виявив Освітній відділ, який об'єднав біля себе ввесь український богословський актив у Києві й щасливо залучив до праці кілька десятків людей з академічною богословською освітою. Організована при Освітньому відділі Іспитова комісія перепровадила перевірку знань 71 кандидата на священиків. Той же відділ провів підготовчу працю до відкриття в Києві циклічних одномісячних курсів для священодіячів та курсів для кандидатів на висвяту у священики, що мали тривати три з половиною місяці. Уложені програми й конспекти з таких дисциплін: літургіка, догматика, Святе Письмо, гомілетика, церковна історія, церковні співи, каноніка, церковно-слов'янська мова, філософія, церковний устав, пастирське богословіє, основи релігії, священна історія й апологетика. За цією програмою Іспитова комісія провела скорочені курси, що дали дуже добре наслідки. При перевірці знань кандидатів на священиків Комісія задовільнялась на перших порах іспитом з наступних дисциплін: Святе Письмо Старого й Нового Заповіту, догматика, апологетика, пастирське богословіє, церковна історія, церковний

устав зі співом і церковна проповідь. З інших, за-значених вище дисциплін, запроваджено здачу за-ліків при проходженні пастирської практики. Ви-ходячи з тих же завдань — можливої допомоги священномісіям в їх пастирській праці, засновано при Освітнім відділі Проповідницький гурток, що систематично виступав з проповідями в церквах Києва й пригородів. Окрім виступів, Гурток укладав також конспекти й зразки церковних проповідей для сільських пасторів, позбавлених гоміле-тичної літератури. Освітній відділ виготовив та-кож положення про місіонерську працю, скеровану проти безвір'я та розбещеності. З метою відроди-ти в Україні релігійну думку засновано з ініці-ятиви відділу при Домі Учених — Релігійно-Філо-софський гурток.

X. Видавнича справа

В галузі видавничій звернуто увагу на цілковитий брак у продажі деяких необхідних книжок і вжито заходів, щоб заповнити цей брак. Коштами Управління видруковано «Літургію св. Іоана Золотоустого» за текстом, що його видав Український Науковий Інститут у Варшаві, та «Молитовник» за редакцією Архиєпископа Ніканора. Видруковано також і «Вечірню та Ранню». На жаль, останню книгу зустріла сумна доля. Німецька влада не да-вала дозволу на друк, щоб заощадити папір для пропагандистської літератури. Коли німці викрили, що цю книжку видруковано, ввесь наклад її був ними спалений. Заходами окремих осіб видруковано також «Літургію» за текстом ВПЦРади і «Євангелію» в перекладі П. Морачевського. Потре-ба інших богослужбових книжок заповнювалася за-лишками з видавництва ВПЦРади та переписуван-ням від руки. Видруковано також Святкову Мінею на три місяці за текстом ВПЦРади та було при-ступлено до друку Постової Тріоді за редакцією Ф. С. Гавриша. З налагодженням справи друку книжок у Луцьку, В.Ц.Управління діставало тран-спорти книжок звідти, хоч правда скромні запаси Луцьких видань не в стані були покрити велике запотребовання на теренах звільненої України. В посіданні В.Ц.Управління опинились рукописи пе-рекладів Архиєпископа Нестора Шараївського, свого часу не видані друком, і Освітній відділ про-вадив роботу над редагуванням їхнього тексту та підготовляв їх до друку.

XI. Бібліотека

Перед В.Ц.Управлінням стало на весь зрист ви-соке завдання організувати бібліотеку з богослов-ської й іншої відповідної літератури для потреб богословських і пастирських сил Києва і провін-ції. В.Ц.Управління піднесло клопотання про пе-редачу нам бібліотеки Митрополита Флавіяна. Ви-користовуючи нагоду, що на ринку з'явилось ба-гато богословської і церковно-історичної літера-тури з відомих своїм багатством бібліотек покій-них проф. В. Завітневича, І. Малишевського, В.

Певницького, М. Скабаллановича, В. Екземпляр-ського, Барвінка та інших, Архиєпископ Ніканор та Єпископ Мстислав уживали всіх заходів, щоб як можна більше закупити книжок. Першому вда-лося придбати понад чотири тисячі томів цінної богословської збірки, якою він мав намір започат-кувати відновлення багатої бібліотеки Київської Духовної Академії. На жаль, його мрії не судже-но було здійснитися: бібліотеки при евакуації не було зможи вивезти, там вона й залишилася на поталу, за винятком кількасот екземплярів, ви-падково вивезених до Варшави й переданих Архи-єпископом Ніканором у користування Варшавської Духовної Семінарії. Доля була ласкавішою до на-бутової збірки книжок Архиєпископа Мстислава. Йо-му вдалося дещо вивезти до США... До цього тре-ба додати, що сумна доля зустріла й архів В.Ц.Уп-равління з дорогоцінними рукописами богословсь-ких праць (в тім і оригінал рукопису «Історії Української Православної Церкви» Митрополита В. Липківського), які В.Ц.Управління зробило спробу вивезти з Києва. Мішки з архівом і рукописами були в дорозі викинуті на брук з машини німця-ми, яким бракувало на машині місця. Що стало-ся далі з цим дорогоцінним «багажем» — не відо-мо. Що ж до персональних справ в архіві В.Ц.Уп-равління, то вони були перед виїздом спалені.

XII. Виріб церковного устатковання

Архітектурно-художній відділ виявив свою ді-яльність в спорудженню проектів і кошторисів но-возвбудованих церков та художнього обладнання існуючих церков. Виготовлено проекти на церков-ну утвар в українському стилі, на церковний орна-мент для малювання, на хрести й образи та на іко-ностаси. Складено умови з художнішим майстер-ніям та фабриками м. Києва (Дюндикова та інш.), які й виготовили речі за домовленими зразками. Найбільш продуктивна була фабрика Дюндикова, як виготовляла, чащі, ложиці, звіздиці, дискоси, наперсні й напрестольні хрести, вінці, кадильни-ці, копія, теплиці й благословені блюда. Те ж са-ме, але значно дешевше, виготовляв завод хірургічних приладів. Фабрика художньо- побутових рі-чей виготовляла хрести, трисвічки, ставники, се-мисвічки, панікадила, корогви, вінчальні обра-зи й декілька іконостасів. Дерев'яні художньо роз-мальовані хрести напрестольні, воздушки, ризи й парчу виготовляла художньо-виробнича майстер-ня. Замість відомих «царських» наперсних хрестів були художньо запроектовані й виготовлені спеці-яльні срібні й золоті (позолочені) хрести в україн-ському стилі, які наказом В.Ц.Управління запро-ваджено до ужитку для українського православного духовенства.

XIII. Навчання релігії

Справу навчання Закону Божого в місяцях травні-серпні 1942 року вдалося поставити дуже до-бре. Навчання релігії в школах було обов'язкове, при чому провадили виклад у школах для україн-

ських дітей тільки священики УАПЦ, чи з окремого уповноваження мирянин, що належали до УАПЦ. В зв'язку з викладом релігії в школах державною комісією по виданню книжок (керівник проф. В. П. Завітневич) доручено було Архиєпископу Ніканору скласти підручники для чотирьох перших кляс початкових шкіл. Він подав плян викладу й програму з відповідною доповідною запискою, які й були прийняті. Було підписано умови й було складено підручники основ релігії. В часі укладання підручника московська сторона вжила перед владою несамовитих зусиль, підпертих інтригами й провокацією, щоб справу викладу релігії вирвати з українських рук. Подано було замість наших законоучителів список московського табору і коли українська сторона цього списку не прийняла, то влада виклад релігії в школах заборнила, під претекстом, що не бажає собі боротьби й непорядку в цій справі. В.Ц.Управління дало розпорядження, щоб священики організували навчання релігії у домовлені з батьками дітей години по церквах. Переход на приватне навчання мав і свою додатню сторону, бо окрім дітей могли при-

ходити на лекції також і старші. Такий напівлегальний виклад відбувався без перешкод з боку влади аж до приходу большевиків.

XIV. Оформлення Вищого Церковного Управління

Вище Церковне Управління 20 липня 1943 року було формально зареєстроване в Штадткомісаріяті м. Києва (Шевченківський район). Положення (статут) про Церковне Управління Української Автокефальної Православної Церкви в Києві, як зразок організації церковних управлінь при інших єпископах УАПЦ, 29 травня 1942 року було затверджене Адміністратором УАПЦ ВПР Архиєпископом Луцьким і Ковельським Полікарпом. Оригінал документу про реєстрацію В.Ц.Управління в Штадткомісаріяті м. Києва, як і оригінал затвердженого Положення, засвідченого Членом-Секретарем Адміністратури УАПЦ І. Ф. Власовським, переховуються в актах Митрополії УАПЦ. В актах Митрополії переховується також оригінал Акту передачі усіх справ і уповноважень ВПЦРади проводові УАПЦ (Соборові єпископів УАПЦ) з 19 березня 1942 року.

Прот. Д. Бурко

Розгром Української Автокефальної Православної Церкви

(Фрагменти із недрукованої праці)

Коли в 1920-их роках російсько-большевицька влада не наважилась цілком знищити Українську Церкву, то лише тому, що Україна тоді ще не була приборканана, вона (влада) в ті дні ще оглядалася на народ та й на закордонні держави. Тепер же, на початку 1930-их років, як отір народу зламано, як витублено терором і засланнями тисячі інтелігенції та передових селян, а всю селянську масу, як і робітників, запряжено в колгостнє державне ярмо, Українській Церкві прийшов давно прописаний гнобителем рішенець.

Вже 1929 року почалися масові арешти духовенства. Впродовж трьох місяців (травень-липень) арештовано понад 600 священиків, найбільше з Київщини, Поділля та Полтавщини. В серпні заарештували архиєпископа Лубенського Йосифа Оксюка і Кам'янець-Подільського архиєпископа Миколая Пивоварова, а в вересні — архиєпископа Одеського Юрія Жевченка. Розпочалася справа «Спілки Визволення України» (СВУ), до якої ГПУ приточило й Церкву. Два церковні діячі, професора Володимира Чехівського і його брата протоієрея Миколу Чехівського, разом з академіками, професорами, письменниками й іншою інтелігенцією, всього 45, поставлено на суд, а решту вирішено зліквидувати негласно, відразу чи пізніше.

Під час процесу СВУ, яким советське «правосуддя» заслонило страшний погром української інтелігенції¹) та активнішого селянства, суд обвинувачував Українську Церкву, що вона мала, ніби,

політичні завдання та об'єдувала українські антисоветські елементи, головно колишніх військових, петлюрівців. Ці обвинувачення советська прокуратура будувала на тому, що Українська Автокефальна Православна Церква мала національний характер, а це й було для советського режиму небезпечним. Коли прокурор запитав Миколу Чехівського (колишнього полковника), чому він став священиком УАПЦеркви, то цей відповів, що зробив це для того, «щоб служити українському народові, підносити його національну свідомість, щоб як не ми, то діти чи внуки наші побачили Україну вільною і незалежною!»²) Тож не випадково серед українського духовенства було чимало колишніх старшин армії Української Народної Республіки. Вони любили свій народ, зброяю обороняли його національно-державну і церковну незалежність, а коли воєнна боротьба припинилася, вони стали до виконання свого обов'язку в рідній Церкві, яка служила тому ж українському ідеалові. В цій самостійній Українській Православній Церкві, геройчно противстановій російсько-большевицькому режимові, вони знайшли своє місце діяльності, тим більше, що всі вони мали духовну освіту і майже всі походили з священицьких родин. Не випадковий і той факт, що з числа 45-ти суджених на процесі СВУ, 18 чоловік були сини священиків, чого не промінуло пильне око ГПУ й мало це за один з аргументів щодо «контрреволюційності» Української Церкви.

Та всі обвинувачення проти Церкви і вся справа СВУ були тільки мотивами, які советська влада завжди знайде, коли хоче когось знищити. Цього разу вона мала своїм завданням розгромити українські культурно-національні сили міста й села. І це вона виконувала пляново і жорстоко, незалежно від того чи існували в Україні яксьі анти-советські організації чи ні, адже тисячі арештованих у зв'язку з процесом СВУ навіть не знали про існування цієї організації. Більшевики добре знали, що ввесь український народ, за малим винятком, проти них, а в першу чергу інтелігенція, не кажучи вже про Церкву, яка самим собом призначенням цілком протилежна комуністичній ідеології.

Ще перед судовим процесом СВУ³⁾, 28 січня 1930 р., ГПУ в насильницький спосіб скликало в Києві так званий «надзвичайний церковний собор» з кількох єпископів та 40 священиків і змусило його винести ухвалу, що Українська Автокефальна Православна Церква, як духовна організація, з того дня «самоліквідується» й духовенство залишається тільки «служителями культу».

Страшним шквалом котився по Україні розгром її християнського духовного буття. Це називалось в советській пресі «наступленням соціалізма». «Жахлива комуністична повінь намагається своїми хвилями з головою залити наш народ, звести зі світу і його віру, і Церкву, і все, що для нього найдорожче», писав у ті дні, потай, митрополит Василь Липківський.⁴⁾ В червні 1930 року ув'язнено митрополита Миколая Борецького і чотирьох єпископів: Черкаського, а потім Одеського, Юхима Калішевського, Білоцерківського Юрія Тесленка, Проскурівського Максима Задвірняка та Якова Чулаївського. До кінця року заарештовано іще біля 800 чоловіків священиків і дияконів.

Пасхальна ніч з 19 на 20 квітня 1930 р. Камера ГПУ в м. Тиврові на Поділлі (в будинкові колишньої духовної школи). В ній дев'ять священиків, серед яких і рідний брат автора цих рядків, п'ять учителів і кілька селян. Рівно опівночі протоієрей Михайло Холод надламаним голосом починає співати стиха Великодній тропар. Це як електрична іскра, передається іншим і камеру сповняє найурочистіший православний спів:

Христос воскрес із мертвих,
Смерть смерть подолав
і тим, що у гробах,
життя дарував.

І так другий і третій раз ллеться чарівна мелодія вічнорадісного тропаря... Та раптом — брязкіт ключів і лайка... Двері в камеру відчиняються і з наганом в руці на порозі стає дозорчий Кирило Саламатов: «Замолчите, петлюровська бандя, а не то ви у меня запоете в «молотилке!»⁵⁾ Божествenna пісня замовкла... Тільки в серцах, у глибоко-ображених душах в'язнів бриніла вона й нечутним зойком линула до Бога...

Такий був того року Великдень майже для всієї Української Церкви. Понад п'ятірі тисячі її ду-

ховенства і десятки тисяч вірних томилися в тюремах і страждали та гинули на рабських тяжких роботах в Сибірі, на Соловках, на будуванні Біломорського каналу⁶⁾ й на всяких інших «соцстройках», на засланні. Тих усіх, що зоставались «на свободі», всячко гнітив страх такої ж долі, бо день-у-день ішли з України на північ СССР ешелони репресованих, — духовенства, інтелігенції та селян. Їх везли через Україну в закритих вантажних вагонах, замасковано від людського ока, й називалися ці ешелони советською мовою «транзитом особового назначення».

Світ не знає (та чи й знатиме?) скільки мільйонів українців знищила нечува в історії терористична система советського режиму. В майбутньому, коли цей режим упаде, сотні дослідників з українців та з інших визволених націй працюватимуть над збиранням імен замучених своїх співотчизників, смерть яких захована тепер в тайниках бездонної утробы російсько-большевицької імперії. Та чи зберуть вони ті імена, що про них тільки Господь знає?.. Про свою злочинну політику щодо селянства писали самі большевицькі вожді. «В кінці 1929 року, в зв'язку зі зростом колгоспів та радгospів, советська влада зробила крутий поворот і перейшла до політики ліквідації, до політики знищенні куркульства як ұласі», читасмо в одній із книг моск.-советської науки⁷⁾. Це та «політика», що за спротив рабській колгоспній системі винищила в 1932-1933 рр. вісім мільйонів українських селян голodom і три мільйони терором та засланнями.

Колись автор славетної «Історії Русів», описуючи смертні карі тисяч українців закатованих російським царем Петром I за те, що вони повстали проти нього в боротьбі за волю України (1708-1709), назвав ті карі «звірськими лютостями, які жахають людську уяву». Він писав: «Якщо за всяку невинну кров пролиту на землі буде розплата, як сказано в Христовій Євангелії, то яка ж кара належить за кров народу українського пролиту тільки через те, що він шукав свободи та кращого життя на своїй рідній землі?» («Історія Руссов», вид. 1846 р., стор. 286). Яка ж кара, спітаемо й ми, належить тепер?...

Багато парафій втратили по кілька своїх пастирів. З самої тільки Софійської парафії в Києві загинули на засланні чотири священнослужителі: протоієрей — Леонід Карпов, Микола Хомичевський і Юрій Красицький та протодиякон Іван Пивоварчук.⁸⁾ По три і по два священики втратили майже всі центральні парафії більших міст. Такої ж долі зазнали й чимало сіл. Ось факти з парафії Поділля. Село Радівці: першого настоятеля священика Костянтина Сухоставського і другого за ним — протоієрея Євгена Сироокого розстріляли, третього — протоієрея Григорія Антохова заслали на північ, в Соль-Вічегодськ. Село М'ягкоходи: перший настоятель протоієрей Мефодій Морозовський розстріляний, другий — син його, священик Микола Морозовський загинув на засланні в Сибірі, тре-

тій — священик Петро Кукулевський замучений в тюрмі в м. Вінниці. Село Чорна Гребля: першого настоятеля священика Степана Лотоцького замучено в тюрмі в м. Гайсині, через рік (1930) в тій же тюрмі загинув і другий — священик Міна Телюк. Село Деребчин: перший настоятель протоєрей Сергій Дроздовський стероризований Могилівським ГПУ пропав безвісти, другий — священик Микола Садовський через рік (1930) засланий в Соль-Вічегодськ. Село Уяринці: першого настоятеля священика Олександра Любчака заслано в Сибір, другий — священик Петро Базилевич помер в тюрмі в м. Вінниці. Містечко Козятин на Київщині: першого настоятеля протоєрея Михайла Кудрю розстріляли, другого — протоєрея Івана Огійчука замучили в тюрмі в м. Бердичеві. Село Кошманівка на Полтавщині: перший настоятель священик Тимофій Поповиченко загинув у ГПУ, другий — священик Віталій Войтенко доведений в ГПУ до відчаю скінчив життя самогубством, а третій — священик Василь Запорожець помер на засланні.⁹⁾ Село Дейкалівка, там же: першого настоятеля священика Петра Цитаненка розстріляли, другого — протоєрея Григорія Більського заслали на північ.¹⁰⁾ Містечко Держачі на Харківщині: перший настоятель священик Йосиф Закрицький помер в ГПУ, другого — священика Паїла Лобковського заслали в Сибір.¹¹⁾ Село Дубовичі на Чернігівщині: перший настоятель протоєрей Володимир Петров засланий на Соловки, другого — священика Олексія Полуботка заслали в Сибір. Наведені сумні факти — це лише маленька частина з багатьох таких фактів тодішнього буття парафій Української Церкви.

Шаліло т. зв. «развернутое социалистическое наступление», що топтало все святе українського народу, не визнавало жадних законів моралі, жадних основ людянности, а керувалося тільки принципом грубої сили.

Але не пройшло й року після «надзвичайного церковного собору», що ухвалив ліквідувати Українську Автокефальну Православну Церкву, як союзька влада наче скаменулася. Вона дозволила епископам, яких ще залишилось декілька неув'язнених, скликати другий «надзвичайний собор», щоб «відновити» Українську Православну Церкву (без назви Автокефальна). Які причини подиктували такий маневр, це знало тільки ГПУ. Після розгрому Української Церкви ще тримались у містах і селах біля 300 її парафій, з них і надумала влада «відновити» церковну організацію. 9-12 грудня 1930 р. зібралось сім архієпістолів: архиєпископ — Костянтин Малюшкевич, Іван Павловський та Юрій Міжновський і епископи — Володимир Самборський, Олександр Червінський, Конон Бей та Володимир Бжозьновський, а також 26 священиків і стільки ж мирян. Обрали митрополита, — архиєпископа Івана Павловського, і Церковна Раду з трьох осіб, на чолі з митрополитом. Парафії поділили на сім епархій: Київська, Білоцерківська, Черкаська, Уманська, Вінницька, Полтавська і Хар-

ківська. Новостворений провід «відновленої» Церкви перенесено до Харкова (столиці УСРР). Митрополит змушеній був титулуватися вже «Митрополитом Харківським».

Довкола «відновлення» Української Церкви піднявся пропагандивний шум, як це завжди совєтська влада робить, коли міняє тактику не змінюючи політики. Преса потоками полила брехню про «свободу релігії в ССР». «Если на местах закрываются церкви, так это следствие свободного волеизявления трудящихся. Религиозные общества, согласно советским законам, могут свободно существовать и развиваться», — так писав харківський журнал «Большевик» в січні 1931 р. А за фасадою «свободного существования религиозных обществ» арешти духовенства тривали й далі. Саме в той час (в січні) заарештовано «за антирадянську діяльність» іще трьох епископів — Володимира Дахівника-Дахівського, Костянтина Кротевича та Антонія Гриневича, які тоді вже й не мали пастви. Така ж доля чекала і тих епископів та священиків, що несли й далі, в нечувано-тяжких умовах, святий хрест служіння Богові і своєму православному народові.

Ті дні (1931 р.) показали, що «дозволення» життя Української Православної Церкви було нічим іншим тільки лукавим маневром совєтської влади, черговим «очковтирательством», за її ж термінологією, для змученого українського народу, а ще більше — для закордону. «Дозволяючи» існування Церкви в Україні, ворог знав, і мав з того диявольське задоволення, що Українську Автокефальну Православну Церкву, цього небезпечного йому супротивника впродовж десяти літ, він таки зламав. Адже залишилась тільки маленька частина парафій і сім чинних епископів з числа 34-х, що їх мала УАПЦерква перед початком розгрому її. Тринадцять епископів уже були ув'язнені. Сім — залишили Церкву (Пилип Бучило, Григорій Стороженко і Юрій Прокопович відійшли ще в 1920-их роках, а Петро Тарнавський, Григорій Мозолевський, Петро Ромоданов і Михайло Маляревський — після січневого «надзвичайного собору» 1930 р.), а чотири — митрополит Василь Липківський, Микола Карабіневич, Феодосій Сергій та Микола Ширяй були не чинні. Над усіма ними, чинними і не чинними й над тими, що відійшли від Церкви, читав московсько-большевицький обух, усіх — кого раніш, кого пізніше — ув'язнено. Навіть Михайла Маляревського, який тримав себе «тихше води, нижче трави» як він казав, не минув арешт і заслання. Лише троє не зазнали цієї долі, — архиєпископ Іван Теодорович, що вийшов за океан, та архиєпископ Нестор Шарашівський і епископ Марко Грушевський, які померли свою смертю.

З весни 1931 року арешти і заслання українського духовенства наче були притихли, правда, в червні був заарештований архиєпископ Київський Костянтин Малюшкевич, але через два місяці його випустили. Жорстокіші репресії ГПУ відклало не-надовго. Воно плянувало, мабуть, цю свою «робо-

К. Г. Стеценко в Київській Медичній Школі

(Причинок до життєпису композитора)

Визначний український композитор прот. Кирило Стеценко народився 24 травня 1882 року в с. Квітках, Канівського повіту на Київщині, а змір 29 квітня 1922 року в селі Веприк біля м. Фастова, де був настоятелем парафії Української Автокефальної Православної Церкви. Таким чином у цьому році припадає вісімдесятліття з дня його народження й сорокліття з дnia смерти. У зв'язку з цим містимо цінні спогади п. А. Ковала про К. Г. Стеценка, що висвітлюють дотепер маловідому сторінку в життєписі композитора (Редакція).

З кінцем липня 1910 р., прибувши до школи по літніх канікулах, застали ми зміну на становищі виховника. На місце п. Васильківського прийшов К. Г. Стеценко.

Ми добре знали хто є Стеценко й відносились до нього з любною повагою. Сам факт, що на становище виховника прийшов відомий українець, змушував нас стимуватись від демонстрування наших національних почувань. Ми розуміли, що який будь наш вибрік, що мав би національне українське забарвлення, відбився б у першу чергу на становищі Стеценка як виховника.

Такий напрямок нашій поведінці надали головно учні випускної класи, бо вони ще пам'ятали жалюгідний вигадок зперед трьох років коли то, че-

ту так, щоб нишком, під шум пропаганди про «свободу релігії в ССР», упродовж визначеного ним часу добити Українську Церкву остаточно, що воно й зробило трохи пізніше. Московсько-большевицький режим у своїх нелюдських діях, відома річ, дуже послідовний, усе, що незгідне з його бездушною ідеологією, він пляново і безоглядно знищує.

¹⁾ Тоді було репресовано кілька тисяч інтелігенції, багатьох розстріляно, багато загинуло на засланні.

²⁾ М. Ковалевський: «Опозиційні рухи в Україні», Мюнхен 1955 р., стор. 55.

³⁾ Процес почався 9 березня 1930 р. і закінчився 19 квітня, в Великодній ніч.

⁴⁾ «Відродження Української Церкви», рукопис.

⁵⁾ Так в'язні називали кімнату, в якій дозорчи помагали робити «допроси» (били немилосердно, справді молотили).

⁶⁾ Біломорканал почали будувати в грудні 1929 р. Там працювали постійно 250 тисяч в'язнів. Більша частина їх від надлюдських умов гинула, на місце померлих привозили нових. 1933 р. те будування скінчили.

⁷⁾ «Історія ВКП(б)», вид. в Києві 1941 р., стор. 291.

⁸⁾ Митрополит Василь Липківський: «Відродження Української Церкви».

⁹⁾ Журнал «Православний Українець», Чікаго, ч. 29, 1954 р., стор. 12.

¹⁰⁾ Журнал «Дзвін», Аргентина, ч. 61, 1955 р., стор. 16.

¹¹⁾ Журнал «Дзвін», Аргентина, ч. 65, 1955 р., стор. 9.

рез кощунський вибрік одного з учнів, мусів уступити зі становища директора нашої школи відомий український громадський діяч д-р Модест Левицький.

За рік виховної праці Стеценка український рух серед учнів нашої школи зповажнів та поглибився. Стеценко добре розумів психологію молоді та мав до неї добрій підхід. Він не ставив категоричних вимог, лише дораджував і лишав самим справу обдумати. Звертається до учнів як до дорослих, що повинні мати власну здорову думку. І це учням дуже подобалось.

Але учні у своїй поведінці не завше могли утримати себе в межах, що їх самі собі накреслили. Певного разу група учнів, що знаходилась в рекреаційній залі, довідалась від завідувача господарством школи, що директор має намір розмістити в тій залі портрети російських письменників, що їх хтось там подарував школі. На те один з учнів, вказуючи на центральний простінок, сказав: «Цього простінка не рахуйте. Ми тут умістимо портрет Шевченка».

— Це нє від мене залежить, — відповів завідувачий господарством, — говоріть про це з директором або виховником.

Учні відразу вислали делегацію до виховника, що мешкав у цім самім шкільнім будинку. Вислухавши делегацію, Стеценко відповів: «Знаєте хлопці, треба бути українцем тут, — сказав він, прикладивши руку до серця, — а не там на стіні. Тим можете наробити собі клоготу, що потім і самі не будете раді. Подумайте гарненько». На тім справа й скінчилася, бо директор, з невідомої нам причини, змінив рішення й розпорядився розмістити згадані портрети в учительській кімнаті.

Одночасно з працею в нашій школі Стеценко був учителем співу в Церковно-Учительській Школі, що містилася при сусідній вулиці Малій Дорогожицькій недалеко від нашої школи. В програмі нашої школи співу не було. Стеценко однак зорганізував хор, з яким у вільних годинах розучив для шкільного спектаклю «Вечерниці» Ніцінського. З тим хором розучував він також декотрі зі своїх композицій. Але сьогодні вже не пригадую які саме, бо я в хорі не співав. З оповідань колег, що співали в хорі, знаю, що розучували вони «Бурлаку» в різних варіяントах. В той час композитор змінював окремі уступи цієї пісні.

Шкільний рік звичайно розпочинався в нашій школі 1 серпня. Але в 1911 році, з огляду на затриманий приїзд до Києва на цілий серпень царя Миколи II-го, той початок пересунено на 1 вересня. Не одержавши про це своєчасно повідомлення, я прибув до школи 31 липня. Директор запропонував мені залишитися в школі на цілий серпень, щоб помогти новому виховникові впорядкувати шкільну бібліотеку. Я на те згодився. Сте-

Собор св. Ап. Андрія Первозваного в Києві,
катедра ВПР Архієпископа Ніканора в 1942-1943 рр.

ценко вже не мешкав при школі. Від завідуючого господарством я дсвідався, що Стеценко віходить зі школи, й має бути висвячений на священика та дістане парафію. Коло половини серпня зустрів я несподівано Стеценка на сходах, коли він вийшов з кабінету директора. Хоч я вже знов, що він віходить зі школи, але щоб нав'язати розмову, в надії довідатись щось більше про причину його відходу, привітавшись з ним, запитав: «Чи то правда, Кириле Григоровичу, що Ви залишаєте нас?»

— Так, оце зараз зовсім розрахувався з вашою школою, — була його відповідь.

— Чи було то Ваше бажання, чи склались на те які інші обставини?

— Я йду на село лікувати наш народ на дусі. Ви закінчите школу й також підете на село лікувати тіло нашого народу, але лікуючи тіло не забувайте й про духа. Привітайте хлопців.

По тих словах подав руку на прощання.

А. Ковалъ

Архипастирські ювілії

Цього року більшість українських православних єпископів відзначають двадцятліття своєї хіротонії. Окрім ВПР Митрополита Ніканора, про двадцятліття Архипастирського служіння якого ми докладніше подали в попередньому числі «Рідної Церкви», в тому ж 1942 році були хіротонізовані наступні єпископи:

ВПР Архиєпископ Ігор — 10 лютого в м. Пинську на єпископа Уманського;

ВПР Архиєпископ Михаїл — 12 травня в м. Києві на єпископа Кіровоградського;

ВПР Архиєпископ Мстислав — 14 травня в м. Києві на єпископа Переяславського;

ВПР Архиєпископ Сильвестр — 16 травня в м. Києві на єпископа Лубенського;

ВПР Архиєпископ Григорій — 17 травня в м. Києві на єпископа Житомирського й Вінницького;

ВПР Архиєпископ Генадій — 24 травня в м. Луцьку на єпископа Січеславського (Дніпропетровського);

ВПР Архиєпископ Володимир — 23 червня в м. Києві на єпископа Новомиргородського.

Всі ці Владики взяли на себе хрест архипастирського служіння в часі другої світової війни, щоб очолити відбудову Української Автокефальної Православної Церкви на рідних землях у визнаних для них епархіях. Нова большевицька навала унеможливила їм працю в Україні й вони разом з тисячами вірних опинилися на еміграції. Сьогодні перебувають вони в США, Канаді й Австралії, де продовжують свою Архипастирську працю серед рідного їм українського православного населення.

Вітаючи наших Владик-Ювілятів, побажаймо, щоб Господь Бог усім їм дав сил і здоров'я працювати для добра Української Православної Церкви на чужині й дочекатися світлих днів звільнення України і закінчити там, перервану на рідних землях їхню відповідальну Архипастирську діяльність.

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Просимо статті, дописи, поезії й інші матеріали для РЦ висилати безпосередньо на адресу редакції в Ляндсгуті. Натомість передплату, пожертви на прессний фонд, повідомлення про зміну адреси висилати на адресу адміністрації в Карлсруе-Дурлях. Висилка грошей чи матеріалів на невластиву адресу, спричинює Видавництву зайду переписку й зайді відповідальні витрати.

Просимо звернути увагу наприкінці «РЦ» на новий спосіб адресування (спеціальне число), запроваджений у Німеччині, яким просимо користуватися в переписці з редакцією або адміністрацією.

Прот. І. Перелазний

Нові поучення Христа в Євангелії св. ап. Фоми

(Продовження)

Зміст Євангелії св. ап. Фоми

А тепер цитуємо слова самого проф. Кіспеля, як він сам оповідає про зміст Євангелії від Фоми: «Це є таємничі слова, які говорив Ісус і Фома записав. І Він сказав: «Той, хто знайде пояснення цим словам, той не зазнає смерті», — так починається Євангелія від Фоми. Чи ж апостол Фома, відомий нам як той, що сумнівався, сам написав ці слова? І ще важливіше, чи Ісус говорив ці слова? Щодо першого питання, то вчені ставляться до того скептично. Правда, вони знають, що християни в Сирії, в II ст. вважали Фому, як упривілійованого учня, який одержав спеціальні слова від свого Учителя і вони готові згодитися з тим, що Євангелія Фоми була написана в Сирії. Можливо, що у Сирії ходили між народом слова Ісуса, передані Фомою, але ми думаемо, що т. зв. Євангелія від Фоми було написано в II столітті, приблизно 140 років після Христа, коли Фома вже не жив. Отже не може бути мови, що сам Фома її написав.

Але уявіть собі, щоб це могло значити, як би це, що подаємо з цієї Євангелії, було автентичним?... «Ісус сказав до своїх учнів: «Зробіть порівняння до Мене і скажіть Мені, до кого Я подібний?» Симон Петро сказав Йому: «Ти є не-наче праведний Ангел». Матвій сказав Йому: «Ти є неначе Мудрець». Фома сказав Йому: «Володарю, мої уста не можуть вимовити до Кого Ти подібний». Ісус сказав: «Я не твій Володар, бо ти упився, ти оп'янів від кипучого джерела, яке Я виміряв!» Він взяв і відійшов і промовив до нього три слова. І коли Фома повернувся до своїх товаришів, вони його запитали: «Що тобі сказав Ісус?» Фома відповів: «Якщо я скажу одно з слів, яке Він мені сказав, ви візьмете каміння й кинете на мене і вогонь вийде з каміння і спалить вас».

Отже, один з учнів, Матвій, вважає Ісуса, як мудру Людину, Петро уявляє Його як Ангела, небесного посланця, але Фома, учень з духовною проникливістю, відкрив у Ньому небесну тайну (містерію) і коли Фома зрозумів свою власну душу, він більше не бачив Христа, як свого Володаря, лише як свого Друга і Рівного — це саме те, що було б не прийняті іншими учнями. І хоч якою є вражуючою ця історія, але ми не можемо вважати її автентичною.

Чи Ісус дійсно промовляв інші 114 повчань,

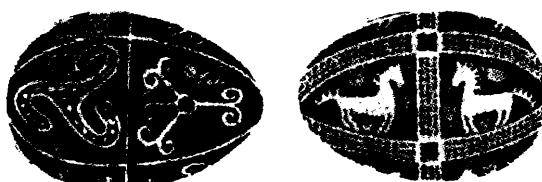
які є в цій Євангелії, це інше питання... Я студіював ці поучення впродовж трьох років і можу в них розібратися... Принаймні половина з них, на мою думку, є також автентичні, як і слова наших чотирьох канонічних Євангелій. Дозвольте мені розказати через що я вважаю, що біля 60 із цих поучень репрентують стару традицію, дуже близьку до джерел самого Ісуса Христа.

Християнство почалося в Палестині. На початку його була християнська громада Єрусалиму, але ці люди не могли бути в цьому місті. Вони вирішили вийти з Єрусалиму перед упадком його в 70 році після народження Христа і емігрували до м. Пелла (в тепер. Трансйорданії). Після 135 року, коли Єрусалим став паганський, їм навіть заборонялося входити в це місто. Отже вони жили майже цілком ізольовані від решти Церкви, яка швидко розповсюджувалася поза Палестиною на цілій середземноморський світ. Ці юдейські християни мали свої власні християнські традиції, які передавалися з роду в рід усно або письмово. Вони не вживали Євангелій Матвія, Марка, Луки і Іоана, а мали свою власну Євангелію, яка не збереглася, але ми абсолютно певні, що вона була писана мовою арамейською, якою говорив Ісус і Його учні. Наскільки я бачу, головним фактом є те, що Євангелія Фоми висвітлює багато поучень, які були збережені тими людьми. Вона подає нам слова Ісуса так, як вони були передані нашадками цієї першої громади в Єрусалимі. Члени цієї першої громади жили за часів Ісуса Христа.

З арамейської мови поучення ці були перекладені на грецьку, але арамеїзм лежить в корні цього перекладу і це може бути дуже легко ствердженої доведене любим експертом...

Це неправда, що було знайдено п'яту Євангелію... Ця колекція 114 поучень Ісуса, вживуючи ім'я Фоми в манускрипті, не є Євангелієм в звичайному розумінні цього слова... Це не є послідовна розповідь (як у наших Євангеліях - мое I. П.). Також невірно, як недавно подавали, що деякі з тих поучень слово в слово такі, як у наших Євангеліях... Ні одно з цих 114 поучень не згоджується слово в слово з Євангеліями (у Біблії) і в цьому лежить причина величезної ваги...

В Євангелії Фоми читаемо: «Ісус сказав: Був собі багатий чоловік, який мав гроши і він (цей чоловік) сказав: «Я вживаю свої гроши на те, щоб я міг сіяти, жати, садовити і наповнити мої засіки плодами, щоб мені нічого не бракувало». Це було те, що він мав у серці своєму. І цієї ночі він помр. Хто має вуха, нехай слухає». У Луки (12, 16-20) читаемо дещо інакше: «Промовив же йм притчу, кажучи: в одного багатого чоловіка зародила добре нива. І він міркував сам у собі, кажучи: що мені

робити, що не маю куди зібрати урожаю мого? Та й сказав: от що зроблю: розкидаю клуні мої і просторніші збудую, та зберу туди ввесь врожай мій і добро мое та й скажу душі моїй: душо, багато маєш добра, що лежить на багато років: споживай, їж, пий, веселись. Але сказав йому Господь: нерозумний, в цю ніч душу твою візьмуть з тебе: кому ж буде те, що ти заготовив?»

Крім варіантів таких як це з Біблії, у Фоми є багато поучень, які є цілком нові і які, ми припускаємо, передають дуже старі традиції... Дозвольте мені дати вам один приклад із цих нових поучень. «Іисус сказав: «Будьте прохожими». На перший погляд це здавалося б неважливим, але коли ми його проаналізуємо, побачимо, що те, що сказав Іисус — це наш світ, який мусить вважатися лише, як переходова ступінь. Це є свого роду міст, на якому християнин не мусить затримуватися, міст, що веде до світа миру і блаженства на тій стороні.

Інше нове поучення відразу буде зрозумілим кожній людині, що знає з власного досвіду що таке страждання і що через страждання людина зближується до Бога, Який дає йому нову й вічну надію. Іисус сказав: «Блаженний чоловік, що страждає. Він знайде Життя». Це одно з великої кіль-

кости поучень, що на перший погляд здається простим, але є дуже глибоким і підтвердженім християнським досвідом...

Але чи може віруючий вірити, що Христос будьколи сказав щось таке тяжко зрозуміле, як напр.: «Іисус сказав: «Блаженний є лев, якого з'єсть чоловік і лев стане людиною! Проклятий є чоловік, якого з'єсть лев і чоловік стане левом»...

Контраст між простотою деяких поучень і скомплікованістю інших, загрожує створити заміщення між людьми, які стикаються з новим Євангелієм перший раз. Однаке я не бачу причини турбот, коли ми будемо сумлінно застосовувати критичні методи науки і тоді зможемо побачити, які поучення з цього Євангелія Фоми близькі до джерела, а які — ні...

Відомо, що є слова Іисуса, які існують поза Євангеліями Матвія, Марка, Луки і Іоана. Є певна кількість поучень «Аграфа» (слова, яких нема в Біблії), які, як говорять пізніші письменники, були сказані Іисусом. Їх можна знайти в «Апокрифічному Новому Заповіті», виданому М. Р. Джеймсом. Проте тяжкою проблемою є довести, що Іисус говорив ці слова.

(Закінчення в наступному числі)

Хроніка українського православного життя у світі

НІМЕЧЧИНА

ВІДЗНАЧЕННЯ ДВАДЦЯТИЛІТТЯ З ДНЯ ХІРОТОНІЇ ВЛАДИКИ МИТРОПОЛИТА НІКАНОРА

В неділю 11 лютого ц. р. українська православна громада в Карлсруе в місці осідку ВПР Митрополита Ніканора, візначила двадцятиліття Архипастирського служіння Первоєпарха УАПЦ. Богослужіння відправляв настоятель парафії прот. Ф. Луговенко в сослуженні прот. Ю. Щербини. Після Божественної Літургії був відправлений молебень за здоров'я Високопреосвященнішого Ювілята. Перед молебнем прот. Ф. Луговенко звернувся до численної громади з відповідним словом, в якому змалював постать Ювілята як невтомного українського православного Іерарха й подав головні етапи з його Архипастирської діяльності на користь многостражданної УАПЦ. Він закликав цирило помолитися за свого Духовного Батька, що, доживши до високого віку й, будучи немічним, все ж провадить далі свою складну під сьогоднішній час і відповідальну Архипастирську працю.

В цю ж саму неділю 11 лютого в усіх інших українських православних церквах у Німеччині, а також і в інші неділі місяця лютого, там, де священики обслуговують більше парафій, були відправлені молебні за здоров'я ВПР Митрополита Ніканора, з нагоди двадцятиліття його хіротонії, й були виголошенні відповіді про життя, діяльність і заслуги перед УАПЦ Владики Митрополита з проголошенням Многоліття.

ГОЛОВА УНРАДИ І ГОЛОВА ВО УНРАДИ ВІДВІДАЛИ ВПР МИТРОПОЛИТА НІКАНОРА

Голова Української Національної Ради Осип Бойдунік в грудні мин. року відвідав Владику Митрополита Ніканора в місці його осідку в Карлсруе, засвідчуючи при цій нагоді високу пошану в імені Української Національної Ради та відбуваючи розмови на теми церковні і загальнонаціональні.

Дня 3 березня ц. р. Голова Виконавчого Органу УНРади Микола Лівицький перебував у Карлсруе, де відвідав ВПР Митрополита УАПЦ Владику Ніканору, складаючи йому привіт і вислови пошані від Виконавчого Органу та відбуваючи розмови на теми національного і церковного значення.

(Укр. Інформ. Бюро)

ДВАДЦЯТИЛІТТЯ СВЯЩЕНСТВА ПРОТ. Д. БУРКА

В травні ц. р. нашему постійному співпрацівнику «Рідної Церкви» прот. Демидові Буркові сповінності 20 літ з дня висвячення його в священики.

Ювілят народився 29 серпня 1894 р. в м. Вінниці на Поділлі, має вищу освіту й був активним учасником українських визвольних змагань. Під советським режимом був неоднаразово переслідуваний і в'язнений.

В церковній ділянці працював з молодих літ. На священика був висвячений 12 травня 1942 р. у м. Харкові Митрополитом Феофілом Булдовським. До евакуації з України був настоятелем Св. Миколаїнської церкви і секретарем Єпархіального Управління УАПЦ в Полтаві. На еміграції був на-

тоятелем українських православних парафій в різних місцевостях Західної Німеччини. Останньо є настоятелем Св. Духівської парафії УАПЦ на Штуттарщині. На Соборі УАПЦ в Карлсруе в грудні 1956 р. був обраний членом Вищої Ради Митрополії й це становище займає посьогодні. Крім душпастирської праці, маючи літературний талант, Ювілят співпрацює в «Рідній Церкві» і в інших церковних і світських часописах і журналах, писучи цінні статті, спогади й поезії.

З нагоди ювілею двадцятиріччя священства щиро вітаємо Ювілята й бажаємо йому ще довгі й довгі роки так як досі жертвоно працювати на найулюбленнішій для Ювілята церковній ділянці для добра нашої многостражданальної УАПЦ.

ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ В БОПФІНГЕН

У неділю 21 січня ц. р. парафіяни Св. Покровської парафії УАПЦ в Бопфінген переживали велику радість і душевне задоволення з нагоди посвячення своєї церкви.

Недавно вони переселилися сюди з різних таборів (Гольдсгейфе, Ульм і інших) і негайно потурбувались про місце для спільноти молитви. Настоятель парафії свящ. Д. Свіриденко і пані Резе з Гільфсверку Евангелицької Церкви Вюртенбергії звернулися до місцевої евангелицько-лютеранської громади і її священика Шмітгена з проханням відпустити приміщення для православної церкви. На це прохання православної громади вони щиро відгукнулися й відпустили на постійне користування без оплати дві кімнати з роздвижною стіною між ними в евангелицькому будинку при Штадтграбенштрассе. Крім того зробили ремонт цього приміщення й поставили нову піч для опалення.

Таке шире братерське відношення ще більш підняло дух до устатковання в цих кімнатах церковці в православному стилі. 27 грудня 1961 р. приступлено до устатковання іконостасу, який довший час через брак приміщення лежав складений в Гольдсгейфе, чекаючи на Божу ласку.

Кожного вечора, після праці на підприємствах, від 7 до 11 год. з великою енергією і піднесенням без належних інструментів працювали невтомні

парафіяни: п. п. Есін Семен, Свіриденко Юрій, церковний титар Гімбатів Ілько, його дружина Гімбатів Наталія, Павловський та Краус Микола разом з настоятелем свящ. Д. Свіриденком. Довелося вложити багато праці, бо іконостас не підходив розміром. Вкінці всі труднощі були переборені й на 13 січня ц. р. іконостас стояв вже помальованій, ікони були на місці й була проведена електрика. Сестриці, пані Васильєва, Смірнова і паніматка Свіриденко купили й подарували нові покривала на престол, жертівник і аналої. Все було готове й чекало посвячення.

З благословення Високопреосвященнішого Владики Митрополита Ніканора 21 січня відбулося посвячення церковці. Ще задовго перед початком Богослужіння прибув настоятель свящ. Д. Свіриденко і зробив останні приготування. З Карлсруе ще в суботу прибув протодиякон о. Леонід Король і в той же вечір приймав участь у відправі Всенічної. З Штутгарту приїхав прот. о. Демид Бурко з паніматкою і інші гости та співаки з Швебіш-Гмунду.

Урочисте посвячення церкви почалося пів десятої, а потім була відправлена Божественна Літургія. Церкву вщерть заповнили святково одягнені парафіяни, на обличчях яких панувала радість. Приємним басом виголошував ектенії протодиякон Л. Король. Гарно співав хор. Серед присутніх у храмі ряд гостей: настоятель евангелицької церкви пастор Шмітгенер з дружиною і доночкою, пані Резе з Гільфсверку Еванг. Церкви Вюртенбергії, з Об'єднаних Націй пані Плютц, що в той же час перебувала в Штутгарті, посадник міста Бопфінген — пан Елінгер з дружиною й інші.

В кінці Богослужіння прот. о. Д. Бурко привітав парафіян теплим словом, вказавши, що й перші християни перебували в тяжких умовинах, як і ми; були переслідувані, але не були переможені. Слово Боже розійшлося по всій землі й ніякі нерони не знищать віри доки буде існувати людство. Настоятель о. Д. Свіриденко сердечно подякував усім присутнім за участь в Богослуженні й запросив всіх гостей і парафіян на спільну трапезу.

Обід розпочався співом «Отче наш...» після чого о. прот. Д. Бурко благословив трапезу. Під час обіду, що відбувався в родинній атмосфері, було виголошено ряд промов. Первім промовляв настоятель свящ. Д. Свіриденко. Він сказав: «Просіть — і буде вам дано, шукайте — і знайдете, стуйте — і відчинять вам» (Матв. VII,7). Ця парафія існує і тримається на цих словах з Євангелії, бо власних засобів не має, а складається переважно з старих і хворих людей. З Батьківщини кожний приніс лише душу й віру в Бога. Далі розказав коротко історію постання парафії і труднощі в будові церковці. Все робилося «з нічого», але з Божою допомогою. Відзначив вищезгаданих парафіян, що ревно й безкорисно працювали на славу Божу й завдяки цьому парафія має тепер місце для спільної молитви до Всешинього й куток, що нагадує їм про Батьківщину. Передав привітання й благословення Високопреосвященнішого Владики Митрополита Ніканора.

політа Ніканора і побажання щасливого й радісного життя на новому місці замешкання та широї любові до Церкви і до Бога. Наприкінці о. Д. Свириденко подякував евангелицькому священику Шмітгенеру й всій його громаді за те, що відпустили приміщення. Після цього було ще зачитано привітання нашій парафії від деканату Євангельської Церкви в Аален.

Наступну промову виголосив посадник міста п. Елінгер, який висловив свою радість, що ми, православні, знайшли притулок в Бопфінгені й маємо постійне місце для спільної молитви та пообіцяв доджити старань, щоб наші люди на новому місці замешкання чулися щасливими.

Німецький євангельський священик Шмітгенер підкреслив, що він розуміє і знає життя на чужині, бо сам перебував у чужій країні в полоні. Церква — це наша Батьківщина, і в ній мусимо знаходити все. Тому він і громада з радістю відпустили кімнати для церкви.

Дальший промовець — пані Резе подякувала всім, що допомогли влаштувати цю церкву та з своєї сторони також пообіцяла допомагати. Рівно ж промовляла пані Плютц від ООН, яка висловила своє задоволення, що була присутня на Богослуженні, яке нагадало їй Богослужіння перших християн. Відчувається молитва від душі й серця. Спільна трапеза також нагадує традиції перших християн — трапези любові.

На закінчення настоятель о. Д. Свириденко подякував всім промовцям за їхні слова й їхню допомогу. Спільнота молитовою закінчили трапезу і, широю прощаючись, залишили зали. Влаштованням нового храму парафія в Бопфінген записала ще один додатковий рядок в сторінки УАПЦ на чужині.

Парафіяний

ВЕЛИКА БРІТАНІЯ

ПОШИРЕНА НАРАДА ГЕН. ЦЕРК. УПРАВЛІННЯ

В суботу, 3 лютого ц. р., в м. Рочделі, в церковній залі Св. Покровської парафії, відбулася поширенна Нарада Генерального Церковного Управління УАПЦ у Вел. Британії, на яку крім членів Управління прибули представники 16 парафій. Усього разом у нарадах взяло участь 30 осіб, з них 11 осіб духовенства і 19 мирян.

У з'язку з 20-літтям Архіпастирського служіння ВПР Митрополита Ніканора Нарада вирішила послати привітання Владиці Ювілятові, в неділю 11 лютого відправити у всіх парафіях молебні за здоров'я Ювілята та видати окрему книжку про життя й діяльність Владики Митрополита.

Серед інших важливих постанов Наради найперше необхідно згадати постанову про скликання в другій половині цього року п'ятого З'їзду духовенства і вірних УАПЦ у Великій Британії. З'їзд намічено скликати в м. Брадфорді.

У з'язку з тим, що в серпні цього року припадає 15 років з часу засновання УАПЦ у Великій

Британії, постановлено відзначити цю дату урочистими Богослужіннями й спеціальними парафіяльними зборами, а крім того влаштувати в м. Брадфорді урочисту Соборну Службу Божу з участю всього духовенства УАПЦ у Вел. Британії й вірних її з різних парафій та відбути після Богослужіння святочну Академію, присвячену цій події. Постановлено також видати книжку «П'ятнадцятиліття УАПЦ в Вел. Британії». Для проведення цього свята обрано комісію в складі: свящ. М. Хуторний й п. л. М. Муха, Й. Диль, О. Корольчук і М. Авдюк, а для видання пропам'ятної книжки: свящ. Ю. Семенчука, п. п. Гвоздика і І. Цюрича.

Нарада заслухала й прийняла до відома інформацію Адміністратора о. протопресв. С. Молчанівського про поїздку на континент і висвяту нових священиків, а також заслухала і прийняла до відома фінансовий звіт Управління.

СОБОРИК ДУХОВЕНСТВА УАПЦ

В суботу, 3 березня ц. р., в м. Дербі в залі Українського Дому відбувся Соборик Духовенства УАПЦ у Вел. Британії. Керував Собориком Адміністратор УАПЦ у Вел. Британії о. протопресв. С. Молчанівський. Секретарював свящ. С. Морозюк. На Соборику обговорено питання: обов'язки священнослужителів, уніфікація відправ Богослужень, особливості Богослужень Великоднього циклу, порядок соборних Богослужень та інше.

ФРАНЦІЯ

ВІССВЯЧЕННЯ НОВОГО СВЯЩЕНИКА

В суботу, 7 квітня 1962 р., на Благовіщення, ВПР Митрополит Ніканор висвятив у Карлсруе на священика о. диякона Євграфа Омельченка з Парижа. Священик Є. Омельченко народився 1895 р. на Полтавщині. 25 січня 1959 р. був висвячений на диякона. Тепер працюватиме як резервовий священик у Парижі й буде обслуговувати українські православні громади в Парижі, Труа, Сансі й Кальвадосі.

США

У ДВАДЦЯТИ РОКОВИНИ ВІДРОДЖЕННЯ ІЄРАРХІЇ УАПЦЕРКВИ

З нагоди двадцятиріччя роковин відродження ієрархії УАПЦ, в неділю 18 лютого в катедрі св. Володимира в Нью Йорку ВПР Архиєпископ Мстислав відправив молебень, повторивши його словом, в якому пригадав знищення в тридцятиріччі роках більшевиками Єпископату УАПЦ та подав обставини, які дали змогу відродити український православний Єпископат у 1942 році.

Владикам Митрополитові Ніканорові і Архиєпископові Ігорю, які в лютому 1942 р. одержали епископську хіротонію, було проголошено Многоліття, а тим, що доверили цю хіротонію, покійним Митрополитам Полікарпові й Олександрові, відспівовано «Вічну пам'ять».

ДЕНЬ 22 СІЧНЯ В КОНГРЕСІ США

В 44 роковини проголошення незалежності України в обох палатах Конгресу США перед початком засідань були виголошенні українськими священиками молитви за Україну. В Сенаті молитву виголосив український православний священик о. прот. Б. Желехівський.

Прот. Б. Желехівський між інш. сказав у молитві: «...В цю річницю проголошення незалежності українського народу 44 роки тому, хай наші серця наповниться глибокою турботою за ту нещасливу націю і за численні інші нації, яких короткотриваючу волю знищив і втопив у крові могутній і найбільш жорстокий ворог, якого знала історія».

Цю молитву було закінчено словами: «Отче наш і всіх народів! Ми молимося до Тебе, щоб українська нація й всі поневолені народи діждалися скорого відродження волі й зайняли своє повноправне місце між вільними народами в світі, під широким покровом Твоєї всеобіймаючої любови й опіки. Амінь».

СЕСІЯ РАДИ МИТРОПОЛІЇ УПЦЕРКВИ

В дніх 19 і 20 лютого ц. р. відбулася Сесія Ради Митрополії УПЦеркви в США під головуванням ВПР Митрополита Іоанна. Справоздання з праці Консисторії й інших установ при ній зложив голова Консисторії ВПР Архиєписком Мстислав. Він ствердив цифрами загальний згіст вартості маєтку Церкви в 1961 р. та виконання адміністративного бюджету Консисторії в минулому році з надважкою прибутків (72.412.06 дол.) на видатками (69.303.02 дол.). Окрім того на будову Церкви-Пам'ятника в 1961 р. поступило 268.348.90 дол., в тім 150.000.00 дол. позичкою, а решта 118.348.90 пожертвами від вірних парафій.

Рада затвердила всі фінансові справоздання Консисторії за минулий рік і схвалила адміністративний бюджет її на цей рік у сумі 71.959.04 дол., як по стороні прибутків, так і по стороні видатків. Окрім цього Рада схвалила спеціальний трохрічний фінансовий план на закінчення будови Церкви-Пам'ятника і сплачення всіх позичок на цю ціль.

Наприкінці сесії обрано Консисторію в складі: протопресв. Л. Веселовський — заст. голови, митр. прот. Г. Пиплюк — скарбник, прот. Б. Желехівський — секретар, прот. С. Щадинський — фінанс. секретар та брати І. Марчишин і М. Янюк — члени.

Рада схвалила ряд резолюцій, що їх опублікували

Вже з'явилася 9 книжка УКРАЇНСЬКОЮ МАЛОЇ ЕНЦІКЛОПЕДІЇ проф. Є. Онацького. Книжки 1, 2, 8, 9 коштують по 2 дол., а всі інші — по 1.75 дол. Книжка 10 з'явиться в першій половині 1962 р. і коштує в передплаті 1.75 дол. Замовлення і гроші слати на адресу видавництва:

VRev. Boris Arijczuk, Casilla de Correo Central 160, Buenos Aires, Argentina.

В Німеччині: Rev. M. Hajuk Erlangen, Hertleinstr. 35/II
В Австралії: K. Lastiwka, Linzertstr. 53/13, Wien.

ло «Українське Православне Слово» і яких зміст торкається не тільки церковного життя, але загально-національних проблем української еміграції в усьому вільному світі.

КАНАДА

ВІДКРИТТЯ ВСЕКАНАДІЙСЬКОЇ КАТЕДЕРИ

Величава Всеканадійська Митрополича катедра Української Греко-Православної Церкви в Канаді в честь Пресвятої Тройці, що її будовано вже багато років, майже закінчена. В п'ятницю 5 січня перед святом Різдва Христового ВПР Митрополит Іларіон поблагословив і освятив новооббудовану катедру малим чином освячення. Владиці Митрополитові співслужили все українське православне духовенство у Вінніпегу в числі 8 осіб. ВПР Митрополит Іларіон з нагоди освячення катедри виголосив проповідь на тему: «Церква — віковічна школа».

Літом цього року катедра буде освячена великим Архиєрейським чином з участю усього православного духовенства з усієї Канади.

АВСТРАЛІЯ

БУДОВА УКРАЇНСЬКИХ ХРАМІВ

Православні українці, що опинилися в Австралії, після організації парафій УАПЦ приступили в кількох осередках до будови своїх власних храмів. Восені минулого року відбулося освячення одного з новозбудованих українських храмів, а саме храму Свято-Покровської парафії УАПЦ в Гемебуш-Сідней, що його закладка відбулася в березні 1957 р. Освячення храму Архиєрейським чином довершив Преосвященний Владика Варлаам, правлячий Єпископ в Австралії й Новій Зеландії. Співслужили Владиці настоятель парафії протопресв. А. Теодорович, протопресв. І. Винницький, о. О. Пігулевський, сербський священик і протодиякон А. Дзівак. Чудово співав церковний хор під управою диригента п. І. Лясківського. В день освячення храму, в неділю 15 жовтня 1961 р., прибули на цю радісну урочистість сотки вірних.

В неділю 5 листопада 1961 р. відбулася велика урочистість закладки храму Свято-Покровської парафії УАПЦ в Мельбурні. На місці закладки храму відбулася урочиста Служба Божа, яку відправив Владика Варлаам у сослуженні архимандр. Модеста (БАПЦ), протопресв. І. Винницького, прот. Б. Стасишина — настоятеля парафії й протодиякона А. Дзівака. Після Заамвонної молитви відбулося урочисте посвячення наріжного каменя, в якій вмурено частку зі скали Гробу Господнього в Єрусалимі. Після процесії, під час якої освячено стіни фундаменту, було зачитано Грамоти про закладку храму, вложені іх у відповідно скриньку й замуровано в підніжжя Св. Престолу. Під час Служби Божої й урочистостей закладки храму співав церковний хор під диригентурою п. Ф. Кудринського. Не зважаючи на велику спеку, на цю урочистість зібралися біля 400 осіб.

ДОПИСИ

СВЯТО ШЕВЧЕНКА І ЯЛИНКА В КАРЛСРУЕ

Неділя — останній день 1961 року. В залі при Еванг. Церкві в Карлсруе, де українські діти щороку святкують свою Різдвяну Ялинку, сьогодні помітно неабиякий рух, хоч і з другої причини. Зараз дванадцята година і перед залею на вулиці серед дітвори в звичайних убраних прохожі залишаються на жартовливих хлопчаків і дівчаток в яскравих українських національних строях. Не дивлячись на грудень, сьогодні випав гарний соняшний день, і діти раз-за-разом вискачують на вулицю, щоб пописатися своїми костюмами: вишиваними сорочками, різnobарвними шароварами, кольоровим взуттям, а дехто з дівчат і віночками на головах, яскравими стрічками та блискучим різnobарвним намистом. Це все «артисти» на сьогоднішній день, що мають нині виступити перед публікою в українській сцені, в декламаціях та в співах. Діти поки вільні і не знають, де їм дітися. Тому цей рух і нервовість! Декоратор, художник п. Г. Хомічевський і сценаріус п. П. Сумароків мають повні руки клопоту і поспішають приготувати сцену. Концерт має початися о другій годині, а перед тим діти мають ще поїхати до Високопреосвяченішого Владики Митрополита Ніканора, що з огляду на стан здоров'я не може бути на концерти. Але діти горять бажанням, з одного боку — вивчити йому свою пошану, а з другого — показати чого вони вже навчилися в своїй суботній школі і як мають сьогодні виступати в українських картинах: «Перед портретом Шевченка» і в сцені в трьох картинах — «До залізних стовпів», та в інших декламаціях. Сьогодні власне школа влаштовує свято на честь Т. Г. Шевченка і тим закінчує Шевченківський 1961-ий рік. Різні поважні перешкоди не дозволили раніше цього зробити.

Після згаданої вгорі візити до Владики Ніканора, що відбулася під проводом провідника школи прот. Ф. Луговенка і випала дуже добре, приємно схвилювавши Високопреосвяченішого Іерарха, почалися останні приготовання до свята.

Учні української суботньої школи в Карлсруе, що виступали на святі Т. Шевченка

Біля другої години заля вже виповнилася гостями, місцевими і приїжджими мешканцями-українцями Карлсруе і його околиць. Сцена закрита заслоною. З боку сцени в куті залі — стіл украсований українським прапором. На ньому підвищення і портрет Батька Тараса, оздоблений вишиваним гарним рушником, а перед портретом ваза з квітами. Рівно о 2-й год. прот. Луговенко, як голова Шкільного Комітету, відкриває свято вступним словом, після якого хор і всі присутні відспівують «Вічна пам'ять». Після того панна Галина Луговенко відграє на фортепіані «Жалібний марш» муз. М. Лисенка і «Прелюдію» муз. С. Баха, після чого приходить реферат на тему — «Тарас Шевченко як геній і пророк України» проф. Г. Ващенка, ласкаво присланий школі «Об'єднання Українських Жінок» у Мюнхені. Реферат відчутиє прот. Ф. Луговенко. Після реферату діти вишикуються двома рядами перед портретом Шевченка і рядом декламацій та співів вшановують свого національного Пророка й кладуть перед портретом квіти, співаючи з хором і присутніми Заповіт Шевченка.

Після короткої павзи, знову відчиняється сцена і публіка бачить прекрасно намальовану українську хату, садок біля неї, дорогу і перед очима присутніх живо проходить сцена в трьох картинах — «До залізних стовпів» В. Мацькова. Гра дітей і їх декларації на добром ступені. Особливо переконливо і, можна сказати, з певною долею артистичною хисту виділяються малій Тарас (Ярослав Шпак) і Оксана (Галина Чапкало).

Вдячна публіка нагороджує молодих артистів заслуженими аплодисментами і виявляє своє задоволення з приводу проробленої за рік роботи в Українській Суботній Школі в Карлсруе.

В кінцевому відділі свята діти виступають з окремими декламаціями після чого дітям-школярам роздаються скромні подарунки і свято закінчується українським гімном, що його співають всі присутні.

Так відбулося свято Шевченка в Карлсруе.

Через два тижні, а саме в неділю 14 січня цього вже року в тій же залі відбулася Різдвяна Ялинка для українських дітей і його околиць. В цьому році заля була переповнена гостями. Було 50 дітей. Програма ялинки складалася з дитячих декламацій, співів, картин — «Різдвяний вечір у школі» і з відіграної дітьми знову сцени «До залізних стовпів», яку провід свята мусів повторити на прохання багатьох, що її бачили на згаданому вище святі на честь Т. Шевченка. Дуже вдало розважав дітей «Дід Мороз», а роздані подарунки усім дітям, присутнім на Ялинці, ще більш спричинилися до доброго й піднесеного настрою.

На цім місці організатори Ялинки рахують своїм обов'язком подякувати українським і чужинецьким колам, як також і окремим жертводавцям, що своїми офірами уможливили влаштування цього дитячого свята. До цих доброчинців належать: Гільфсверк Ев. Церкви в Карлсруе, Світова Рада Церков, Об'єднання Українських Жінок у Мюнхені.

ні, Українська Медично-Харитативна Служба в Мюнхені і окремі жертвоводавці. Не менш належить подяка і тим, хто непомітно, але жертвоно спричинився до доброго успіху Ялинки, взявши на себе ряд клопотів і турбот, а саме — пані добродійці Н. Л., яка щороку турбується якби почастувати всіх присутніх на Ялинці дітей і гостей і вже за два-три дні до свята пече й готовує і п. художникові Г. Я. Хомічевському та п. П. Ф. Сумарокову, які теж з великою долею любові до діла й жертвості допомагали і в цьому році влаштувати свято якнайкраще.

Прот. Ф. Л.

СВЯТО Т. ШЕВЧЕНКА В НЮРНБЕРГУ

В неділю 11 березня ц. р., в Свято-Миколаївській церкві в Нюрнбергу на оселі, настоятель о. М. Гаюк відправив урочисту Службу Божу та панаходу за спокій душі Тараса Григоровича Шевченка. Перед панаходою о. М. Гаюк сказав відповідне слово, підкреслючи християнський світогляд і глибоку віру в Бога поета.

В неділю 18 березня, заходами українського громадянства в Нюрнбергу й околиці, в залі готелю «Гайде Круг» відбулося свято в честь Тараса Шевченка. Після відкриття свята п. О. Шаповалом і короткої промови д-ра Русина, свящ. М. Гаюк виголосив доповідь про Т. Шевченка, в якій підкреслив велику релігійність поета, якою пройнята вся його творчість.

Свящ. М. Гаюк

ЯЛИНКА В ЕРЛЯНГЕНІ

На Новий рік, 1 січня 1962 р., заходами делегатури УМХС в Ерлянгені, в приміщенні п. О. Меніва відбулася ялинка для дітей. Від централі УМХС в Мюнхені одержано 66 нм. на закуп подарунків, якими обдаровано 22 дітей. Свято закінчено спільною знімкою присутніх дітей з їх душпастирем о. М. Гаюком.

Делегатура УМХС в Ерлянгені від імені батьків обдарованих дітей цією дорогою складає подяку Головній Управі УМХС в Мюнхені та всім щедрим жертвовавцям за Океаном, що не забивають про своїх у Німеччині.

Делегатура УМХС в Ерлянгені

Московщиною, опинився на еміграції в Югославії. Там одружився і жив до 2-ої світової війни, працюючи учителем народної школи. Коли Югославію отанував комуністичний режим, він змушеній був залишити її цю, прибрану, батьківщину і виїхав до Німеччини (дружина й син залишилися в Югославії). Тут, в Німеччині, разом з українцями-емігрантами ділив сумну долю скитацьщини.

В липні 1957 року Небіжчик став дяком Св.-Духівської парафії в Штуттгафти. 30 березня 1958 року ВПР Митрополит Ніканор висвятив його на диякона для цієї парафії. Тут він працював до останньої години свого життя, виконуючи обов'язки дяка-диригента.

Великою радістю для Покійного був приїзд до його влітку 1960 року його дружини з Югославії, з якою він не бачився 17 років. А за два дні перед кончиною також приїхав його рідний син з Югославії після 19 літ розлуки. Та ця радість обох іх була дуже короткою. Після служб Літургії і Великого освячення води, на яких Небіжчик, бадьорий і в підвіщеному настрої, керував хором, він через три години помер. Смерть сталася раптово, внаслідок серцевого удару, в хаті одного парафіянини в Людвігсбурзі, куди Покійний зайдов з сином в гостину.

Поховали Спочилого 25 січня на міському кладовищі в Людвігсбурзі. Супроводжали Його в останню дорогу майже всі парафіянини, що з'їхалися з більших і дальших околиць Штуттгафту, бо всі любили Покійного за його тиху простодушну вдачу. Гірко плакав син. Він приїхав до Батька на три тижні, але на третій день побачив його смерть... Плакали парафіянини...

Чин похорону відправляли протоієрей Д. Бурко і священик Д. Свириденко з Аалену, які в прочулених надгробних словах віддали останню шану Покійному. Свіжку українську могилу на чужій землі укрили вінки від Св.-Духівської парафії, від українських громад Людвігсбургу, Шв.-Гмюнд, Штуттгафту-Цуфенгавзену, від МПУЕН, від сина й дружини та від окремих осіб — друзів Покійного.

Вічна Пам'ять тихому Трудівникові на ниві Христові!

† Посмертні згадки

† ДИЯКОН Д. ВЕРХІВСЬКИЙ

В день Богоявлення, 19 січня ц. р., несподівано упокоївся диякон Св.-Духівської парафії Української Автскефальної Православної Церкви на Штуттарщині Димитрій Верхівський

Народився Покійний в сім'ї священика 26 жовтня 1888 року в с. Пісках Кременчуцького повіту на Полтавщині. Року 1909 закінчив Полтавську духовну семінарію, а потім учився в Київському комерційному інституті, який закінчив 1913 року.

1920 року, після окупації України більшевицькою

Від настоятеля Св.-Духівської парафії і від родини Небіжчика належить велика подяка і признання членові Парафіяльної Ради Григорію Семененкові, що прийняв на себе найбільше праці щодо влаштування похорону та полагодження справ спадкоємства сина Покійного.

Також велика дяка священику о. Дем'яну Свириденку і його родині та всім хористам за участь в похороні і всім, що проводжали Небіжчика на місце вічного спочинку.

Прот. Д. Бурко

ПАМ'ЯТИ

МАРІЇ ПИЛИПІВНИ ОКСАКІВСЬКОЇ (1894-1961)

10 грудня 1961 року в шпиталі м. Ульма упокоїлася М. П. Оксаківська після довгої тяжкої хвороби. З квітучої Полтавщини, де народилася вона, після визвольних змагань пройшла М. П. тяжкий шлях еміграції: Галичина, Закарпаття, Словаччина, десятки таборів Німеччини. Все це пройшла вона з чоловіком, відомим диригентом І. С. Оксаківським — і закінчила свій шлях, самітня, хвора в старечому домі в Дорнштадті. Змінялися обставини життя, змінялися сусіди, але по всіх місцях залишила М. П. добру пам'ять про собі, пошану та любов: завжди, у всіх умовинах, йшла вона на допомогу тим, хто потребував цієї допомоги, ніч шкодуючи себе, не дбаючи за власне здоров'я. Велике листування її зо всіма країнами, куди розвіяла долю її сусідів, свідчить про ці тісні зв'язки, що не ослабли за 10 років. «Вона була нам всім як рідна мама», відгукнулася на вістку про смерть М. П. пані З. з США. «По всіх таборах, де мешкала вона, її шанували та любили», пише п. М. з Філадельфії. Такою ж жертвовою, готовою на допомогу всім, була вона й в старечому будинку, хоч була хора сама, ослаблена кількома операціями. Характерні слова її, що сказала вона сусідам, які закидали її — чому ходить вона за тяжко хворим старим п'яницею, зрештою і не українцем, що мешкав у тому ж коридорі. «Якби він був добра людина, люди охоче допомогли б йому, а за таким ніхто не буде ходити, а він теж людина», відповіла М. П.

Наша оселя виявила своє ставлення до цієї скромної, саможертовної жінки: величезна, не звичайна для нас, маса людей прийшла проводити її на місце «останнього спочинку» — і довго стояли люди над свіжою могилою, згадуючи, як щиро й щедро віддавала вона людям свої сили, своє вже хворе серце. І багато хто пішов з цвинтаря з порожнечкою в душі, з почуттям втрати близької людини.

Проф. Н. Полонська-Василенко

† АНДРІЙ ПИЛИПОВИЧ КАЧАН

В неділю 25 лютого 1962 року в Мюнхені, по довгих терпіннях, прийнявши Св. Тайни, упокоївся в Бозі заслужений працівник на церковній низі бл. пам. Андрій Пилипович Ка чан, майор Армії УНР.

Покійний народився 28 листопада 1887 р. в м. Оріхів на Таврії. Після здобуття педагогічної освіти

ти, вчителював. В часі першої світової війни перевував у російському війську й, закінчивши старшинську школу, дослужився до ранги штабс-капітана. В часі українських визвольних змагань був активним учасником у боротьбі за державну незалежність України як старшина в рядах 3-вої Залізної Стрілецької Дивізії.

Після програних змагань, опинившись в кордонах Польської держави, найдовше проживав у Пинську, де був працівником Поліської Духовної Консисторії при бл. пам. Архиєпископові Олександрові. В початках другої світової війни залишив Пинськ і піддався на Захід.

Опинившись після 1944 року в Мюнхені, став до активної праці в житті УАПЦ і її Мюнхенської парафії, довший час диригуючи парафіяльним хором. Ще зовсім недавно, не зважаючи на свою фізичну неміч, прибував до церкви й керував хором. Зокрема Покійний збирав, упорядковував і аранжував церковний спів, присвячуячи для цього решту свого життя. Написав також ряд власних церковних композицій. Цією свою працею приніс нашій Церкві велику користь. По Покійному залишилася велика збірка церковних нот.

Похорон Спочилого відбувся 28 лютого 1962 р. на цвинтарі «Вальдфрідгоф» у Мюнхені. Ховали митр. прот. П. Дубицький і свящ. Г. Воробець. Співав церковний хор під управою О. В. На місце вічного спочинку прибули відпровадити Покійного парафіяни й чисельні його знайомі та друзі. Митр. прот. П. Дубицький попроцав Спочилого від імені ВПР Владимира Митрополита Ніканора та від Св. Покровської парафії в Мюнхені, підкреслюючи заслуги бл. пам. А. Качана в часі його невтомної й довголітньої праці для УАПЦ. Від хору попрощав О. В. Крім цього прощали Покійного полк. В. Татарський від СУВетеранів, інж. Є. Гловінський від УНДС, мігр. А. Мельник від ЦПУЕН та полк. М. Стечинин від СУВІ.

На Мюнхенському цвинтарі «Вальдфрідгоф» виросла ще одна могила заслуженого українського громадянина.

Вічна Йому пам'ять!

† ПЕТРО ВАСИЛЬОВИЧ МИХАЙЛЮК

Дня 21 березня ц. р., в одній з Мюнхенських лікарень, упокоївся в Бозі по довгій і тяжкій недузі Заступник Голови Парафіяльної Ради парафії УАПЦ в Мюнхені-Людвігсфельді бл. пам. Петро Васильович Михайлюк, сотник Армії УНР.

Покійний народився 29 червня 1893 року в м. Зіньках на Поділлі. Був учасником українських визвольних змагань в рядах Окремої Кінної Дивізії. Опинившись опісля на еміграції, осів у Варшаві, де довгі роки працював у міській електровозні. В часі другої світової війни опинився з дружиною у Німеччині. Проживаючи в Мюнхені-Людвігсфельді, брав активну участь в українському церковному й громадському житті, виявляючи себе як людина глибоковіруча, широї вдачі й енергійна.

Похорон Спочилого відбувся 24 березня 1962 р. на Фельдмохінському кладовищі в Мюнхені при дуже

численній участі парафіян, друзів і знайомих, що було доказом доброї вдачі Покійного, яка придбала йому за життя багато пристрасті й любові як серед своїх, так і чужих. Похорон відправляли митр. прот. П. Дубицький і прот. М. Гільтайчук з Ново-го Ульму, які також попрощали Покійного змістовними й глибокозворушливими словами, підкреслюючи жертвенну й велику працю, яку виконав Небіжчик за своє життя на користь нашої знедоленої Батьківщини і нашої Церкви.

Теплими й гарними словами попрощали ще Покійного полк. В. Татарський від СУВ і полк. М. Стєчишин від СУВІ.

Вічна Пам'ять Спочилому!

†

13 січня 1962 р., в наслідок удару авта, упокоївся в Бозі, проживши 14 років, прислужник церкви Св. Архистр. Михаїла в Ляндсгуті

СТЕПАН ПЕНКАЛЬСЬКИЙ

Похорон відбувся 17 січня 1962 р. на міському цвинтарі в Ляндсгуті. Ховав прот. А. Дублянський. Велике число старших людей і молоді прибуло відпровадити трагічно спочилого на місце його вічного спочинку. Вічна Йому пам'ять!

*Настоятель і парафіяльна Рада
парафії УАПЦ в Ляндсгуті*

СПОЧИЛИ В НІМЕЧЧИНІ

23 січня 1962 р. Андрій Лебеденко в Інгольштадті. Похований 26 січня.

9 лютого 1962 р. Михайло Котельников у Нюрнбергу. Похований 12 лютого.

6 квітня 1962 р. Кирило Хоменко з Пасав. Похований 9 квітня.

П О Д Я К А

З ініціативи жіноцтва Мюнхенської Св. Покровської парафії УАПЦ між українцями Мюнхену, Людвігсфельду та Авсбургу і Штеттенгофену була переведена Різдвяна Збірка на закінчення будови Церкви-Пам'ятника в Сент Бавн Брук (США), яку очолює ВПР Архиєпископ Мстислав.

Українці, до яких зверталися за пожертвами, пріро відгукнулися і зложили свої датки на цю святу ціль, чим виявили пошану до мучеників і героїв українського народу, що віддали своє життя в боротьбі за волю нашої Батьківщини, на молитовний спогад яких збудовано цю Церкву-Пам'ятник. Приємно відмітити, що серед жертвводавців були не лише православні українці, але кілька осіб греко-католицького й євангелицького віроісповідання.

Крім пожертв грошима, пані Олена Кізко і пані Софія Фалат офірували багато годин своєї праці та вишили для Церкви-Пам'ятника дві великі гарні сорочки.

Збірку в сумі 1150 нм переслано до Комітету будови Церкви-Пам'ятника на руки ВПР Архиєпископа Мстислава.

Звертаємося з закликом до всіх парафій УАПЦ у Німеччині наслідувати приклад Мюнхенської парафії та зложили свої, хоч невеликі, але цирі

пожертви, чим допоможемо скорому закінченню будови Церкви-Пам'ятника.

В імені ВПР Владики Архиєпископа Мстислава усім Жертводавцям складаємо найціннішу подяку.

О. Д.

ЖЕРТВОДАВЦІ НА ЦЕРКВУ-ПАМ'ЯТНИК

В Мюнхені: по 200 нм: Світлана Микитчак; по 100 нм: митр. прот. Палладій і Олена Дубицькі, Іван Уленець; по 50 нм: митр. прот. др. С. Смерека, Олексій Омельчук, проф. Г. Мартинець, Ігор Белей; по 30 нм: І. Л.; по 20 нм: Емілія Белей, Мотронна Протопопова, др. Надія Плющ, Васкан Анна і Теофіл; по 10 нм: В. Леник, Г. К. М., проф. Є. Гловінський, інж. Довгаль, М. Борис, А. К., Олена Усенко, В. Протопопов; по 5 нм: М. Дубицький, Ю. Дубицький, інж. Фурман-Шаубе, Н. Н. Разом — 810 нм.

В Мюнхені-Людвігсфельді: по 50 нм: Новак Михайло і Олександра; по 20 нм: Т. Кириченко, О. Єфімович; по 12 нм: Ю. Олексієнко; по 10 нм: Богданічук, Віталій Буткевич, полк. В. Татарський, Лідія Шнееберг; по 6 нм: Юшин; по 5 нм: В. Грачів, О. В., Оксана Ващенко, А. Штолльпе, М. Кузьменко, П. Кізко; меншими сумами під час «Коляди» — 22 нм. Разом — 200 нм.

В інших місцевостях: Єлісавета Кужім і Олена Отт-Скоропадські — 50 нм; Сластьон Яким — 20 нм; др. Михайло Костів — 20 нм; «Коляда» в Авсбургу і Штеттенгофені — 50 нм. (Жертвували: Н. Гампер, В. Радченко, Н. Зіневич, Тарасенко, І. Кривцун, М. Шраменко, І. Боловінка, Г. Назаренко, Д. Котовенко, А. Булавкин, А. Машковський, І. Мойсюк). Разом — 140 нм.

Усього разом — 1150 нм.

П О Д Я К А

На пресовий фонд «Рідної Церкви» склали пожертви (всі суми подаємо в німецьких марках):

п. П. Казидуб — 8,31; п. Ф. Мовчан — 22,80; п. І. Бартошик — 4,90; п-ні Є. Кужім — 6,40; п. В. Кравченко — 5,—; п-ні Л. Яніцька — 5,—; п-ні М. К. — 16,40; п. проф. Ю. Перхорович — 16,25; п. І. Гарасько — 4,30; п. Н. Музичук — 4,40; п. Г. Гаврилко — 4,32; п. П. Плевако — 6,40; п. П. Ільєнко — 1,40; п. Д. Базилюк — 2,80; п. М. К. — 0,35; о. прот. І. Сиротенко — 1,40; о. П. Гаврилів — 12,—; п. М. Семирозум — 2,40; п. А. Скрипаль — 2,40; о. прот. М. Житинський — 15,55; п-ні М. Бондаренко — 1,90; п. М. Костенко — 1,40; пастор К. Кох — 3,95; п. П. Михайлюк — 1,40; п-ні С. Гавриш — 6,40; п. С. Болгарів — 11,40; о. І. Перелазний — 5,—; п. І. Богданець — 4,34; п-ні Н. Прядченко — 6,40; п-ні Н. Д. — 0,35; Архиєписком Палладій — 3,90; о. прот. В. Коваленко — 7,90; п. Т. Ткаченко — 2,40; п. Л. Мардак — 2,40; п. Є. Турушанко — 2,40; п. А. Д. — 0,35; п-ні Н. В. — 0,35; о. О. Костюк — 3,96; п. Г. — 0,40; о. прот. В. Уманець — 8,29; п. проф. Є. Гловінський — 6,40; о. прот. І. Желехівський — 3,30; п. А. Пилипенко — 1,40; п-ні В. Росінська — 7,90; п-ні М.

Лощенко — 6,40; о. А. Явтушенко — 24,15; п. В. Федорченко — 1,40; п. І. Ульянець — 4,30; п-ні М. Боровик — 6,40; п. І. Корнило — 2,40; п. П. Люра — 3,90; п. О. Боддирів — 2,40; архим. о. П. Опаренко — 4,30; п-ні М. К. — 20,—; п. А. Котович — 8,25; о. Ю. Гудзій — 5,—; п. др. О. Г. — 1,90; о. Г. Воробець — 5,—; о. Д. Свириденко — 5,50; п. М. Рибачук — 16,22; о. М. Годинський — 4,30; прот. П. Жеромський — 4,33; п. П. Лавриненко — 3,40; прот. М. Гільтайчук (збірка) — 10,—; п. І. Дяченко (збірка) — 46,50; прот. О. Потульницький — 16,25; п. проф. І. Бакало — 3,90; протопресв. І. Бачинський (коляда) — 28,—; п. П. Шпірук — 15,90; п. Ю. Артюшенко — 15,90; п-ні Л. Івченко — 16,25; п. др. Л. Гуменюк — 6,87; п. А. Усенко — 2,40; п. Л. Чумак — 25,70; п. Г. Слінко — 1,40; п. М. Мюллер — 5,—; п. І. Правдюк — 15,90; о. Ст. Ярмусь — 7,65; п. Б. Дзівак — 6,60; о. протопр. А. Теодорович — 8,30; п. Г. Маслюк — 7,60.

Збірка на поминальному обіді після панахиди, відправленої о. М. Гаюком в Амбергу, за спокій душі Івана Дяченка — 18 нм. Жертвували: І. Дяченко — 3 нм; Д. Гичя, В. Лакомченко, С. Демчур, о. М. Гаюк, С. Гречкин, І. Пікуль, П. Дяченко — по 2 нм і А. Кравцов — 1 нм.

Всім Жертводавцям видавництво складає найщирішу подяку.

З ХРИСТИН НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «РІДНОЇ ЦЕРКВІ»

З нагоди христин у панства Миколи і Христі Волощенко, їхньої донечки Любови, що відбулися в Новому Ульмі 4 лютого 1962 р., на заклик п. титаря Н. Німченка зібрано на пресовий фонд журналу «РЦ» 10.— нм.

Всім присутнім гостям широзердечна подяка, ВШановним Батькам та новоохрещеній Любові щедрого благословення Божого і багатих літ щасливого життя.

Присутній

ПОДЯКА

З ініціявити титаря парафії УАПЦ в Амбергу п. І. Дяченка, серед українців в Амбергу проведено збірку на пресовий фонд «РЦ». Жертвували: по 10.— нм: І. Дяченко, С. Демчур; по 5.— нм: В. Лакомченко, В. Рибак; по 2,50 нм: В. Рибак; по 2.— нм: Гіча Д., І. Пікуль, В. Боднар, М. Мозолюк, І. Варварук; по 1.— нм: Гіча М., Гіча Б., С. Бохонок, М. Гуглін. Разом 46,50 нм.

Збірниками п. І. Дяченкові і всім Жертводавцям видавництво складає ширу ходяку.

**«РІДНА ЦЕРКВА» виходить квартально. Видавець: Богословсько-Науковий Інститут Української Автокефальної Православної Церкви на чужині. Редактор: Колегія. Адреса адміністрації: Oberpriester Theodor Luhowenko, 75 Karlsruhe-Durlach, Reichenbachstr. 23. Bundesrepublik Deutschland. Адреса редакції: Oberpriester Anatol Dublanskyj, 83 Landshut/Bay., Schönaustr. 15 b. Bundesrepublik Deutschland.
«RIDNA CERKWA» erscheint vierteljährlich. Herausgeber: Theologisch-Wissenschaftliches Institut der Ukrainischen Autocephalen Orthodoxen Kirche, 75 Karlsruhe-Waldstadt, Schneidemühlerstr. 12-i. Bundesrepublik Deutschland.**

БІБЛІОГРАФІЯ

(Надіслані нові видання)

Український Православний Календар на 1962 рік. Річник дванадцятий. Видання Української Православної Церкви в США. Стор. 160.

В офіційній частині крім вступних відомостей і святців видруковано відомості про парафії УПЦеркви в США та адресар українського православного духовенства в усіх країнах українського розселення у вільному світі. В неофіційній частині видруковано ряд статей релігійного і церковно-історичного змісту, спогади і поезії. Календар багато ілюстрований. Мистецька обкладинка П. Холодного.

Календар Рідна Нива на звичайний рік 1962. Видавнича Спілка Екклезія. Вінніпег, Манітоба, Канада. Стор. 202.

Крім календарної частини, в календарі видруковано церковний устав та ряд літературних матеріалів і статей, серед яких, як одна з найбільших, документальна стаття «Становище Церков у соті роковини смерті Т. Шевченка». Календар ілюстрований. На обкладинці вміщено гарну знимку всеукраїнської української православної катедри Пресв. Троїці у Вінніпегу.

Прот. А. Дублянський: Тернистим шляхом, Життя Митрополита Ніканора, До 20-ліття Архипастирського служіння. Видання Генерального Церковного Управління УАПЦ в Великій Британії. Лондон, 1962. Стор. 80.

Ширша біографія ВПР Митрополита Ніканора, написана у великій мірі на підставі архівних матеріалів Митрополії УАПЦ з описом обставин перебування Владики на Київській катедрі в 1942-43 роках. Книга багато ілюстрована.

Проф. Євген Онацький: Українська Мала Енциклопедія. Книжка 9. Літери На-Ол. Накладом Адміністратури УАПЦеркви в Аргентині. Буенос Айрес, 1962. Стор. 10771204.

В 9 книжці знаходимо між ін. такі церковно-релігійні гасла: Ната, Наташаїл, Наум, неблагословення, небо, неділя, Недрімане око, Нелюбович-Тукальський І. митр., Нерушима стіна, Нестор, Несторій, Никифор, Никодин, Никон еп. Никон Великий, Нікон патр., Ной, обливанці, обновленці, обрітення, обряд церковний, отглашений, Оксіюк І. еп., Олекса Теплій, Олексій митр., Олексій Дородницін архиеп., Олексій Громадський митроп.

За єдність Української Автокефальної Православної Церкви на чужині. (Збірник матеріалів про події в Св. Троїцькій катедральній парафії УАПЦ в Нью Йорку, що відбулися в 1960-1961 рр.). Видання Парап. Ради Св. Троїцької парафії УАПЦ в Нью Йорку. Нью Йорк, 1962. Стор. 68.